ДНЕВНИКЪ

(стенографический).

на

ОБЛАСТНОТО СЪБРАНИЕ ШЕСТА РЕДОВНА СЕССИЯ.

V ЗАСѢДАНИЕ, ВЪ ВТОРНИКЪ, НА 30 ОКТОМВРИЙ 1884 Г.

(Начало въ 1 часъ слѣдъ пладнѣ, подъ предсѣдателството на г. Д-ръ Хаканова).

Предсѣд.: (Звъни). Засѣданието се отваря. Въ днешното засѣдание присѫтствуватъ 44 души представители; отсѫтствуватъ съ отпускъ: Бракаловъ, Серафимовъ и Тонжоровъ.

Г. Секретарь ще прочете протокола на миналото засѣдание.

Секр. Стоиловъ: (Чете го)

Предсѣд.: Желае ли нѣкой да земе думата върху протокола? (Гласове: нѣма възражения). Събранието приема.

Ще се прочете едно съобщение отъ г. Главний Управитель.

Секр. Костовъ: (Чете)

№ 3835. 29 Октомврий 1884 година.

Господине Предсѣдателю,

Заедно съ настоящето, имамъ честьта да Ви испратя за разглѣждание и одобрение отъ уважаемото Обл. Събрание по 60 екземпляра отъ законопроекта за горитѣ, отъ неговитѣ мотиви и толкова екземпляри отъ рапорта на Областний Горский Инспекторъ до Г-нъ Директора на Земледѣлието, Търговията и Общитѣ Сгради, който ми ги е представилъ.

Приимете и пр.

Главний Управитель:
(подп.) **Г. Крьстевичь.**

За Началникъ на Канцеларията:
(подп.) **Г. Аргиричь.**

(Гласове: на надлѣжната комисия.)

Предсѣд.: Събранието приема на надлѣжната комисия? (Приема).

На първий днев. редъ е избиранието на Пост. Комитетъ. Желае ли нѣкой да земе думата?

Аргирияди: Азъ предлагамъ 10 минути отпускъ.

Пресѣд.: Давамъ 10 минути отпускъ.

(Слѣдъ отпускъ.)

Предсѣд.: (Слѣдъ пущанието на бюлетинитѣ). Тъй като единъ отъ квесторитѣ е въ отпускъ, трѣбва да изберете нѣкого, за да го замѣсти.

О. Тилевъ: Предлагамъ г. Герджиковъ. (Гласове: прието.)

Предсѣд.: Резултата на гласуването е слѣдующий: гласували 45 души, вишегласие сж получили:

Ив. Сг. Гешовъ	31	гласъ
Д-ръ Хаканов	28	„
Д-ръ Калатиновъ	20	„
Наботковъ	18	„
Величковъ	23	„
Юруковъ	23	„
Д. Стамбуловъ	21	„
Д-ръ Янкояовъ	27	„
Вазовъ	20	„
О. Тилевъ	13	„
Гендовичь	2	„
Стефановъ	11	„
Хюсеинъ еф.	3	„
Бехлюлъ еф.	6	„
Аргириади	9	„
Д-ръ Антониади	8	„
Груевъ	1	„

Слѣдователно прогласявамъ за избрани титулярни членове на Пост. Комитетъ първитѣ 10 души, които сж добили най-много гласове.

Както знаете почит. г-да, трѣбва да се избератъ трима замѣнници. Мисля, че знаете че по двама души трѣба да се пишатъ въ една бюлетина. Искате ли отпускъ? (Гласове: да.) Тогава давамъ отпускъ.

(Слѣдъ отпускъ.)

(Слѣдъ отварянието на урната преброяватъ се гласоветѣ:)

Квесторъ Герджиковъ: Въ една бюлетина е писано така: „когато нѣма правда, карай на редъ“, послѣ е така безграмотно написана, щото неможе да се чете. (Смѣхъ)

Предсѣд: Гласували сж 43 души. Резултата на гласуването е слѣдующий:

Стефановъ	25	гласове
Кирковъ	24	„
Стоиловъ	23	„
Гендовичь	3	„
О. Тилевъ	2	„
Д-ръ Антониади	1	„
Кюпрюлю еф.	1	„
Бехлюлъ еф.	1	„
Бѣлчевъ	1	„
Машевъ	1	„

Слѣдователно избрани сж за замѣнници Кирковъ, Стефановъ и Стоиловъ.

На 2-й дневний редъ е запитването на г. Христова. Споредъ Вжтр. Правилникъ г. Христовъ има думата да развие запитването си.

Христовъ: При всичко че Частний Съвѣтъ зе едно рѣшение, което иде да у-

довлетвори цѣлта на моето предложение, но мисля, че не ще бѫде безъ полза, да земе и Обл. Събрание едно рѣшение по този въпросъ, за да се отблъсне всѣко недоразумѣние.

Цѣлта на моето предложение бѣше: както е извѣстно, конвенцията, която се подписа между Княжеството и нашето Правителство дава улеснение на нашитѣ търговци, и тия отъ Княжеството, да си измѣняватъ продуктитѣ, безъ да даватъ нѣкакво митно право.

Азъ мисля, че отъ тази конвенция може да се очаква голѣма полза; но намирамъ една пръчка, която иде да умьртви нѣкакъ тази полза, и то е тя: за да се приематъ тѣзи произведения, безъ да се зема мито отъ тѣхъ, трѣба да бѫде констатирано, че сѫ мѣстни произведения, отъ тѣзи двѣ страни. Това потвърждение се прави отъ кметствата, и послѣ отъ окол. Началникъ. Кметствата взиматъ за всѣко свидѣтелство по единъ франкъ, а правителство или окол. Началникъ взима една рубла, 15 гр. златни. Такива утвърждения, които ставатъ по спомѣнатийтъ рѣдъ, идатъ нѣкакъ да притѣснявать тѣзи търговци и предприемачи; защото има случаи че това право заминава самото мито, което се взима, понеже знаете, че нѣма такива голѣми предприемачи, които да изнасятъ цѣли експедиции, нъ тѣзи стоки се пренасятъ отъ самитѣ кираджии; напр. когато се изнася храна, или зелие, то ако се потвърди свидѣтелството, трѣбва да се заплататъ 20 гр. а инакъ ако би да плати мито, ще даде 60 или сто пари. За това предлагамъ, да се уничтожи правото за потвърждение, както за правителството, тъй и за кметствата.

Бояджиевъ: Слѣдъ това, което каза г-нъ Христовъ, остава твърдѣ малко да кажя, нъ тъй като се усѣщатъ тѣзи тяжести отъ населението, което е по-близо до границитѣ, и тъй като съмъ натоваренъ отъ избирателитѣ, то взехъ думата да кажя нѣколко думи върху несгодноститѣ, които се срѣщатъ при издаването на тѣзи свидѣтелства. На всѣки е извѣстно, че въ конвенцията трѣбваше да се тури таково нѣщо, че само онѣзи произвѣдения които сѫ отъ нашата страна, се освобождаватъ отъ мито. А за да може да се констатира, трѣбва свидѣтелство отъ онази страна, отъ която пренася производителя произведението. И тъй като всички книжа на кмета, когато излизатъ вънъ отъ неговий Департаментъ, трѣбва да се утвърдятъ отъ окол. Началникъ, за това и туй свидѣтелство трѣбва да бѫде потвърдено отъ окол. Началникъ. Има законъ който казва, че за всяко потвърждение трѣбва да се плаща 15 гр. Това може би се вижда нищо за голѣми търговци, които пренасятъ голѣми количества стоки, напр. за 100,000 гроша; за тѣхъ това дѣйствително незначи нищо, ако платятъ единъ грошъ за свидѣтелство и 15 гр. за потвърждение. Нъ предположете си, че по-голѣмата часть на търговцитѣ сѫ хора, които пренасятъ стока за 100—150 гр. на товаръ или на кола за въ горнята България. Ако би человѣкътъ да плати просто мито, то може би всичко да му костува отъ два до петь гроша, нъ никакъ повече отъ осемь на сто. Въ такъвъ случай както въ настоящийтъ, отъ какъ се свърза конвенцията, усѣтили сѫ всички на границата тази тяжесть, че трѣбва най-напрѣдъ да иде до кмета и да плати петь гр. и послѣ за потвърждение да иде до окол. Началникъ да плати 15 гр.; и до гдѣто ставатъ тѣзи работи, трѣбва да изгуби два дена, които струватъ за него около 15 гр., ще рѣче той загубва всичко около 45 гр. златни, само да пренесе стока, може би за сто гроша. За това ако не се вземе мѣрка да се уничтожи платата за потвърждението, то ще бѫде мъчно за всички търгующи лица. Въ тукашното правителство навѣрно е имало предъ видъ да улекчи търговцитѣ, както по-голѣмитѣ, тъй и по-малкитѣ; за това безъ повече разискване да се приеме предложението на г-на Христова, че всѣки билетъ издаденъ отъ Княжеството, който би трѣбвалъ да се утвърдява отъ окол. Началникъ, за да послужи за

свидѣтелство за происхождение на стоката, трѣбва да бѫде безплатенъ, ако неискаме да губатъ хората по 2—3 дена, и да плащатъ за свидѣтелство по-скѫпо, отъ колкото за гюмрюкъ. И да се тури на гласоподаване предложението на г. Христова, което намѣрява да се препоржчи на правителството, слѣдъ като земе рѣшението на Обл. Събрание, да направи нуждното распореждание до всичкитѣ власти, които се намиратъ по границата.

Коснуловъ: Онова, което азъ зная по този прѣдметъ, е, че общинитѣ не взиматъ за утвърждението на свидѣтелствата съгласно съ нѣкакъвъ законъ, и че това не е на всѣкъдѣ равно. Тия общини предвиждатъ въ своя бюджетъ нѣкои извѣстни приходи и спрямо тѣзи нѣкои взиматъ по единъ грошъ, други по 2—3, а никакъ невзиматъ всѣкъдѣ на равно по петъ. Така щото правото, което взиматъ общинитѣ, неможе да даде причина да гласоподаваме нѣкакво предложение въ Област. Събрание. — Може само да се препоржчи на общинитѣ, които взиматъ по-голѣмо право, да го намалатъ, да взиматъ само отъ 1—2 гр.; а колкото се касае до правата, които взиматъ Окол. Началници за утвърждението на подобнитѣ свидѣтелства, ми се чини, понеже става на основа на единъ Публич. Административенъ Правилникъ, гдѣто е предвидено такъво право, то не би могли да вземемъ рѣшение частно върху тази работа, безъ да разгледаме цѣлий правилникъ. И да не се създава работа безъ нужда, азъ предлагамъ, да се измѣни тази практика, и намѣсто да се потвърждаватъ свидѣтелствата отъ окол. Началници, да се потвърждаватъ отъ Акциз. Агенства, които сѫ на границата, и които за изнасянието на подобни произведения взематъ по единъ на сто. Когато минаватъ тѣзи произведения презъ мѣстнитѣ митарства, то могатъ чиновницитѣ, които зиматъ износното право, сѫщеврѣменно да утвърдяватъ тѣзи свидѣтелства, които представляватъ тия преносители отъ своитѣ общини и да удостовѣряватъ, че произлизатъ отъ еди коя община и околия. По тоя начинъ ще може да се улесни работата, безъ да има нужда да разгледаме единъ правилникъ; а инакъ ако искаме подкрѣпление на предложението на г. Христова, неможемъ никакъ да избѣгнемъ разглѣждането на цѣлий правилникъ. А за това колкото зиматъ общинитѣ, нѣма особено рѣшение на Област. Събрание; стига само да има притурка до надлежната власть, щото общинитѣ, които зиматъ по много, да взиматъ отъ сега по малко. И съ това въпроса е улеснѣнъ.

Найденовъ: Върху предложението на г. Христова имамъ да кажа, преди всичко, понеже спомѣна предговорившия, че има нѣкаква конвенция, до колкото зная работата, никаква конвенция не е сключвана, а е направенъ въпроса приврѣменно за улеснението на нашата търговия. Въ това споразумѣние е казано, че стокитѣ, които излизатъ отъ тука, и които се освобождаватъ отъ мито, тѣ трѣбва да носятъ кметски свидѣтелства, че сѫ мѣстни произвѣдения. Понеже има случаи гдѣто се пренасяли съ кметски свидѣтелства на пр. турски произведения прѣзъ Вакарелската митница и се казало, че сѫ румелийски, затова за да се избѣгне отъ недоразумѣние, поискало е Княжеск. правителство, щото свидѣтелствата да бѫдатъ утвърдени отъ мѣстнитѣ власти. Кои сѫ обаче тѣзи мѣстни власти, да ли трѣбва да сѫ утвърдени отъ Окол. Началникъ или отъ мѣстното Акцизно управление, това е още въпросъ. За да бѫдатъ утвърдени отъ Окол. Началници, то трѣбва человѣкъ нѣкогашъ да се врѣща до града, гдѣто стои Началника, и послѣ пакъ да мине назадъ презъ митницата. Центр. правителство е сезирано съ този въпросъ и зная че стават споразумѣния между нашето и Княжеското правителства: да ли тѣ трѣбва да бѫдатъ удостовѣрени отъ мѣстнитѣ началства или околийски управления. — Колко обаче трѣбва да зиматъ тѣ за утвърждението, мисля, че Центр. Правителство ще да опредѣли това даждие,

колко да се плаща, било на общината, било за утвърдението. Затова мисля, че е най-добрѣ г-нъ Директорътъ да даде разяснение, да ли е взетъ този въпросъ въ внимание.

Гешовъ: Поискахъ думата, за да спомена, че тѣзи наши разисквания по иерархический рѣдъ не би ни завели до никакъвъ край, ако да не чуемъ отъ г-на Комисара нѣкои разяснения. Именно сега подиръ тѣзи обяснения на г-на Христова трѣба да чуемъ нѣкои разяснения.

Глав. Секретаръ: Отъ развитието на въпросътъ, който направи Г. Христовъ, виждамъ сега, за какво се касае интерпелацията. Въ запитването, той питаше, какво износно право се зема; сега разбрахъ, че работата е за онова право, което зематъ общинитѣ за свидѣтелствата, които споредъ единъ членъ отъ привременното споразумѣние между насъ и Княжеството трѣбва да бѫдатъ утвърдени отъ околийскийтъ началникъ. Отъ обяснението разбрахъ, че това нѣщо посрѣща затруднение, както тукъ така и отъ страна на Княжеството, защото и тамъ се практикува да се утвърждаватъ свидѣтелствата отъ околийскийтъ началникъ, — което нѣщо е доста голѣмо затруднение, особенно за тѣзи хора, които пренасятъ стока въ малко количество. Всѣки трѣбва да отиде споредъ административний правилникъ при околийский началникъ, който зема 15 гроша за удостовѣрение. Вслѣдствие на това започнаха се между двѣтѣ правителства преговори и понеже по всѣка вѣроятность ще трѣбва да се измѣни публично-административний правилникъ, то правителството зема слѣдующата привременна мѣрка: като заповѣда на административнитѣ власти до втора заповѣдь, щото свидѣтелствата, които се даватъ за изнасяние стоки, ако тѣ иматъ стойность до 140 гроша, то за тѣхъ не трѣбва никакво утвърждение; ако иматъ по голѣма стойность, то трѣбва да се утвърждаватъ отъ околийский началникъ, но безплатно.

За свидѣтелствата, които издаватъ общинитѣ, ще зематъ право единъ грошъ, тъй е привременното распореждание, което направи правителството, до гдѣто рѣши въпросътъ окончателно. Ако има Областното Събрание едно предложение, то ще го приема съ благодарение. (Гласове: изчерпанъ).

Предсѣд.: Има предложение, че е изчерпанъ въпросътъ. Азъ имамъ да заявя, ако г-нъ Директора незнаеше, какво г-нъ Христовъ искаше да пита, то мисля, че негова длъжность бѣше, да присѫтствува тукъ, като комисарь на Главний Управитель, за да види, какви въпроси се задаватъ. (Гласове: хо, хо!).

Христовъ: Моето предложение имаше за цѣль, не да не се зематъ никакви свидѣтелства отъ мѣстнитѣ власти, нъ искамъ само да не се зима никакво право за утвърдение било направено отъ когото и да е. (Предсѣд.: моля г на Христова да прочете предложението си). (Христовъ чете):

Областното Събрание предъ видъ на улесненията, които трѣбва да се даватъ въ търговскитѣ сношения между Княжеството и нашата Область, рѣшава щото да не се зема никакво право за подтвърждение на свидѣтелства за констатиране — издаваеми отъ кметствата и другитѣ власти.

Консоловъ: Чини ми се, че слѣдъ обяснението отъ официялната трибуна гласоподаването ще бѫде излишно. Каза се, че дирекцията е препоржчила на общинитѣ, да зематъ за свидѣтелства само единъ грошъ, и че трѣбвало да се утвърдява свидѣтелството само тогава, когато стойността на стоката излиза повече отъ 140 гр. нѣщо което не тѣжи никакъ на оногози, който изнаса стока; освѣнь това Окол. Началникъ ще да утвърдява безплатно. Тогава нѣма нужда да се зема нѣкое рѣшение. Ний имаме обѣ-

щания отъ правителството и съ това става такова улеснение. А понеже Г-нъ Христовъ е практически човѣкъ, който не обича да се занимава съ дълги разяснения, то предлагамъ, да се прекрати въпросътъ и да се земе актъ отъ обяснението.

Христовъ: Щомъ се постигне цѣлта, която гони моето предложение, то съмъ удовлетворенъ. (Предсѣд.: думата има Г-нъ Величковъ да направи запитването си.)

Величковъ: Г-да представители! Г-нъ предсѣд. се мами като казва че азъ права запитване. Не, азъ не права запитване, именно за да не дамъ поводъ да се мисли че искамъ да се извини или укори правителството за рѣшението, което взе като растури Пост. Комитетъ сѫщеврѣменно съ растурянието на Областното Събрание. Азъ искамъ чисто и просто да заинтересувамъ Област. Събрание въ единъ въпросъ, който се касае до нашитѣ публични права и да издадемъ едно мнѣние, което за напредъ да се има предъ видъ отъ Румелийското правителство, отъ когото и то да би се представлявало, въ случай че се появи пакъ нужда да се распусне Областното Събрание, като постѫпи тогава тъй както Събранието би се произнесло сега по тоя въпросъ. Тия думи ми се виждаха нужни въ началото за да се отстрани сѣко прегълкуване. Въпросътъ е толкова важенъ и сериозенъ и толкова вълнува общественото мнѣние щото когато го разглѣждаме, ний трѣбва да се поставимъ на чиста принципияльна почва. Азъ не разсѫждавамъ, какво е трѣбвало да направи Главний Управитель или не, въ мисля, че сме длъжни, като депутати избрани на 23 Септемврий, да размислимъ какво би трѣбвало да се направи въ такъвъ случай, когато Област. Събрание се растури: може ли и трѣбва ли да остане областьта безъ онова тѣло което служи за гаранция че въ дѣйствията си правителството ще се съобразява всякога съ законитѣ или трѣбва да изчезне отъ срѣдата и да остане въ страната единъ главенъ управителъ който не произлиза изъ срѣдата ни и не представлява освѣнь една чужда власть? Когато нѣма постояненъ комитетъ, нѣма, споредъ мень, и легално правителство. Въ всички конституц. държави е присто началото, че слѣдъ растурянието на парламентътъ остава да отговаря държавния глава заедно съ министерството на което повѣри мисията да растури събранието и да произведе нови избори. Държавния глава представлява интереситѣ на цѣлата държава, той произлиза изъ народа, той е представитель легаленъ въ държавата на нейнитѣ най-високи интереси и чувството на отговорностьта, която лежи върху него, е една гаранция, че не ще направи работи такива отъ които страната да пострадае. У насъ така ли е? Не е. Онзи, който се нарича представитель на държавата у насъ, нито сме го избирали ние, нито се намѣрва по слѣдствие на извѣстни традиции на чело на държавата. Единъ случай независимъ отъ насъ, го довежда, единъ случай го отнема отъ властьта. Бързамъ да призная, че както въ първия, така и въ втория периодъ, ние имахме хора на които можахме да имаме довѣрие, така щото не осѣщахме че сѫ ни натрапени отъ вънь, а като че сѫ избрани отъ насъ. Но принципътъ си остава, че ние имаме единъ Глав. Управитель, — единъ държавенъ глава, който иде отъ вънь, и за това ние трѣбва толкосъ повече да желаемъ щото населението да зема постоянно участие въ управлението на страната. Кой представлява у насъ страната? Представлява я Постоянний Комитетъ. Областното Събрание дохожда за два мѣсеца и си отива. Ако Глав. Управитель иска да го повика събира се, ако не иска, то по собственно желание неможе да се събере; и каквито дѣйствия да направи правителството, населението не е въ състояние да искаже нѣщо, трѣбва да чака друга редовна сесия и тогасъ да говори. Постоянний Комитетъ оставя като едно тѣло което постоянно контролира дѣлата на правителството, облѣчено съ законода-

телна власть ако и привременна, пъ за врѣмето отъ сесия до сесия тя е пълна, даже по пълна отъ колкото онаи на Области. Събрание, защото законитѣ които гласува Областното Събрание трѣбва да ся пращатъ въ Цариградъ за удобрение, а публич.-админ. правилници които работи Постоянний Комитетъ ако да иматъ сила само за презъ годината, тѣ влизатъ въ сила веднага щомъ ги издаде този комитетъ. Сега въпросътъ се представлява така: тъй като Постоянний Комитетъ произлиза отъ Областното Събрание, дали растуряниего на Област. Събрание не влече естественно и растуряниего на Постоянний Комитетъ? дали Орган. Уставъ не е искалъ, като е далъ право на Главний Управитель да растуря Област. Събрание съгласно съ позволениего на Султана щото и Пост. Комитетъ да се растури и слѣдъ два мѣсеца да се възобнови пакъ заедно съ новото Областно Събрание.

Тъй представенъ въпросътъ, явява ся като единъ въпросъ на тълкуване на Органич. Уставъ. Отъ тая точка гледанъ въпросътъ, дохождамъ до заключение и мисля че сѣки който се вглѣда добрѣ въ причинитѣ, които сж накарали авторитѣ на Органич. Уставъ да създадатъ Постоянний Комитетъ, ще дойде до убѣждение, че Постоянний Комитетъ трѣбва да стои до когато дойде ново Областно Събрание. Най-лесно може да се убеди человѣкъ въ това ако прелисти протоколитѣ на Европейската комисия която изработи Орган. Уставъ. Имало е въ комисията два проекта за организуване на Постоянний Комитетъ. Въ първий проектъ Пост. Комитетъ е билъ единъ видъ делегация на Обл. Събрание т. е. въ отсжтствието на Обл. Събрание Постоянний Комитетъ го представлява. И ако бѣше останалъ Постоян. Комитетъ като негова делегация, дѣйствующа въ негово отсжтствие, бихъ се съгласилъ, че трѣбва да се растури Постоян. Комитетъ веднага слѣдъ растуряниего на Областното Събрание.

Този проектъ е гласилъ така: Област. Събрание на краятъ на своята сесия, преди да се разотиде, оставя единъ Пост. Коммитетъ като своя делегация. Не мога да ви приведа сжщитѣ думи на протокола, защото за жалость нѣмамъ го предъ себе си, пъ всѣки, който е любопитенъ, може да види въ протоколитѣ че смисъльта му е тазъ.

Този проектъ обаче се е отхвърлилъ и се приело че Област. Събрание трѣбва да избира Комитета веднага при отварянието си за да не остане страната ни една минута безъ това тѣло, защото Постоянний Комитетъ е облеченъ съ атрибуции независими и съвсѣмъ отдѣлни отъ онния които има Област. Събрание, и които му даватъ единъ видъ самостоятеленъ животъ. Така е било волята на авторитѣ на Орг. Уставъ. Тѣ сж разбирали че политическото положение на тая область изисква да има едно тѣло, което, като произлиза отъ Област. Събрание, да стои винаги при единъ управитель който сѣкога не може да бжде нашъ, и да осигори на Областьта едно постоянно участие въ управлението.

Вчера когато Г-нъ Герджиковъ направи предложение да се избере Постоян. Комитетъ за днесь, то Ново-Загорский представитель Г-нъ Бояджиевъ възрази че може избора да остане по-подиръ като каза: че Постоян. Комитетъ нѣма причина да сжществува сега когато има Област. Събрание. Г-нъ Герджиковъ му отговори, но за жалость не тъй както би трѣбвало, види се, защото бѣше убеденъ че Област. Събрание е рѣшено да избере Постоян. Комитетъ та нѣма нужда да ся разискатъ причинитѣ, за които Област. Събрание трѣбва да избира въ началото на сесиията Комитетъ. Тѣзи причини сж, че Постоян. Комитетъ има да върши работи отдѣлни отъ онния които върши Област. Събрание. Има нужда да се разглѣждатъ разни работи, (единъ гласъ: кои сж тия работи?) доволно е да спомѣнж една-двѣ. Правителството не може да земе ни единъ извънреденъ кредитъ и да се ползува отъ бюджетътъ отъ главата за непредвиденитѣ разноски освѣнъ съ съдѣйствието на Постоян.

Комитетъ. Назначението на сѫдиитѣ тоже неможе да стане освѣнъ съ съдѣйствието на Комитета. По всички въпроси, които правителството има да рѣшава, то може да земе мнѣнието на Постоян. Комитетъ. Наистина Органич. Уставъ не го задължава, но едно правителство което уважава Областьта и което иска да дѣйствува въ смисълъ на неговитѣ интереси и нужди не може да направи това безъ да поиска мнѣнието на Постоян. Комитетъ. Ако иска правителството съзнателно да управлява Областьта не може да се лиши ни една минута отъ съдѣйствието на Постоян. Комитетъ. Много примѣри напримѣръ най-важний — за обсадното положение на страната, което може да тури въ рискъ сичкитѣ наши права, което може да изложи въ опасность въ два мѣсеца най-важнитѣ интереси на гражданитѣ, такъвъ приказъ не може да сѧ издаде освѣнъ съ съдѣйствието на Постоянний Комитетъ. Какво би станало ако въ това врѣме, когато се растури Пост. Комитетъ се появи нужда да се прогласи нѣкоя часть отъ Областьта въ обсадно положение? Тогава ще се намѣри Глав. Управитель въ тая двойна алтернатива: или нищо да не направи, и въ такъвъ случай, ако нуждата е необходима, да изложи страната на гибелнитѣ послѣдувания които ще повлече подиръ себе си неговата мекошавость и нерѣшителность, — или да се рѣши самъ произволно да се распореди за обсадно положение.

Питамъ, да ли едно обсадно положение, направено безъ съгласието на народното представителство, нѣма да тури огънь въ цѣлата Область? Питамъ, нашата милиция ще бѫде ли въ състояние да умири Областьта, развълнувана отъ такъво произволно дѣйствие на правителството?

Тѣзи работи като се зематъ предъ видъ, неможе да се помисли че е възможно да се лиши страната единъ день отъ Пост. Комитетъ, освѣнъ ако приемемъ че може страната да се лиши отъ легално правителство или въобще отъ правителство. Махнете Пост. Комитетъ, съ туй махвате всѣки надзоръ надъ управлението, вий спирате правителственната машина, която не може да дѣйствува безъ него. Ний трѣбва да желаемъ тазъ машина всѣкога да дѣйствува въ интересътъ на населението, а не да спи. Земете предъ видъ колко нужди може да се представатъ въ два мѣсеца. Има единъ законопроектъ за *филлоксерата*. — Азъ бихъ желалъ да не споменувамъ името на това зло и дано никога не дойде у насъ — нъ предположете си, че дойде когато е растуренъ Комитетътъ и нѣма Обл. Събрание. Правителството може ли само да издаде единъ правилникъ, който да постановлява какъ трѣба да се постѫпи въ този случай и който трѣбва да предвижда наказания?

При разглѣждането на тоя въпросъ азъ не прибѣгвамъ да трься въ другитѣ държави примѣри защото Румелия не прилича ни на една страна въ свѣта, има нѣкои страни поставени до нѣкадѣ въ сѫщитѣ условия политически, нъ сѣкога има такава разлика която не ни позволява по онова което би ставало тамъ да рѣшаваме въпроси които се касаятъ до нашето управление. Тамъ дѣто има такова учрѣждение, като Пост. Комитетъ убеденъ съмъ че този въпросъ не е рѣшенъ друго-яче, освѣнъ както е желателно да го рѣши Обл. Събрание като издаде мнѣние, че растурянието на Областното Събрание не води слѣдъ себе си растурянието на Пост. Комитетъ.

До сега разглѣдахъ въпросътъ отъ юридическа страна. Ако го разглѣдаме отъ политическата му страна, то неможемъ да се съмняваме ни една минута че Пост. Комитетъ трѣба да сѫществува. Чини ми се че бихъ оскърбилъ патриотическитѣ чувства на всичкитѣ свои събратия ако бихъ се впусналъ да разисквамъ въпросътъ отъ тази страна; тъй като всички разбирате че при особеннитѣ политически условия, при начинътъ по който се

назначава Главний Управитель, при всевъзможнитѣ компликации, които може да ни донесе бѫдѫщето, не е желателно ни една минута да се лиши страната отъ едно учреждение което я представлява и което е въ състояние да спре такива дѣйствия, които сѫ противъ интереситѣ ѝ. Това учреждение, ако не направи друго, ще заявлява постояненъ протестъ противъ такива дѣйствия, и така ще държи въ будность духоветѣ и ще може въ крайна нужда да се яви като едно организовано тѣло, на което ще се облегне страната за да защити своитѣ най-скѫпи интереси, въ случай че бѫдатъ застрашени. Нито въ послѣдний периодъ съмъ се боялъ нито въ сегашний се боя отъ такава случайность. Каквото и да е могло да ся каже за бивший Управитель, той е билъ съ български патриотически чувства; още по малко се съмнявамъ въ патриотическитѣ чувства на настоящий управитель и не мисля, че би се появила нѣкоя опасность за страната отъ него лично. Нъ да не мислимъ за тия случайности, ще рѣче да не знаеме какво е положението ни. Когато има такъвъ въпросъ свързанъ съ най-важнитѣ интереси на страната, то трѣба личнитѣ съображения да ги оставимъ на страна и да се глѣда исключително отъ точка зрѣния на правата и интереситѣ които едно представителство е длъжно сѣкога да защитява и въ всичко да има предъ видъ.

Его какъ глѣдамъ на въпросътъ, ето причинитѣ по които азъ мисля че Постояннии Комитетъ трѣба да сѫществува.

Правителството може да каже, че то не разбира, какъ може да има право да растуря Областното Събрание, а да нѣма право да растуря Постояннии Комитетъ; не, то нѣма това право, защото ако правителството има причини да растури Областното Събрание, то сѫщитѣ причини не може да има да растури и Постояннии Комитетъ. Ще докажа това съ двѣ думи. Защо правителството растуря Областното Събрание? За много причини правителството може да прибѣгне до растуряването на Областното Събрание, не само тогава, когато е въ конфликтъ съ него, нъ даже и тогава когато *мисли*, че самото Събрание е въ конфликтъ съ страната.

Правителството растуря Областного Събрание, защото е напримѣръ въ конфликтъ съ него; то се избира слѣдъ два мѣсеца пакъ отъ ново, и ще бѫде или съ него или противъ него. Ако Събранието бѫде съ него, тогава разбира се и Постояннии Комитетъ ще бѫде съ него; а ако ли е противъ, то и Постояннии Комитетъ ще бѫде противъ. Ако изборитѣ излѣзатъ противъ правителството тѣ ще докажатъ просто, че правителството не е имало право да растуря Областното представителство и когато едно представителство мисли, че има задъ себе си страната, тѣжко и горко на правителството, което би се рѣшило да го растури. Първото Обл. Събрание което дойде трѣбва да го бламира. У насъ така не стана. Дойде едно Обл. Събрание, отъ чувствата на което правителството нѣма причини да се опасава, защото то е проникнато отъ своитѣ длъжности и нѣма да се вплита въ примкитѣ на лични въпроси, както искаха да направятъ нѣкои политикани въ Областьта. Когато правителството е съгласно да работи въ гармония съ Събранието не трѣбва да се глѣда че има на чело на управлението Крьстевичъ, Богориди или нѣкой Ивановъ или Петковъ. Събранието не трѣбва да глѣда кое лице е на чело на правителството, а дали правителството въ своитѣ дѣйствия се съобразява съ неговитѣ желания. Нѣкои хора се намиратъ които мислятъ че трѣбва да бѫде еди-кое си лице Глав. Управ. Но населението доказа че има повече политическа свѣсть и разумѣва повече отъ тия хора своитѣ интереси и това му прави честь. Въ такъвъ случай когато дойде представителство, ако бѣше стоялъ и Пост. Комитетъ какво щеше да врѣди на правителството? Въ тия два мѣсеца

можеше той да нанесе нѣкое оскърбление на Гл. Управ. или на единъ Директоръ прямо или косвенно, но съ това ще се свършатъ тия два мѣсеца. Тогава дохожда пакъ Обл. Събрание и свършватъ се дѣйствията на Пост. Комитетъ. Слѣдователно за правителството никакво страхуване не можеше да има, че билъ съществувалъ Пост. Комитетъ тия два мѣсеца. То (правител.) можеше да го остави да работи, можеше даже въ тия два мѣсеца да гледа колкото е възможно да избѣгва всѣка работа която ще го тури въ неприятно отношение съ Пост. Комитетъ. Ако напримѣръ, съгласно съ Ор. Уставъ, има да се представатъ кандидати за сѫдии или нѣкой проектъ на Пуб. Ад. Правилникъ да го отложи подиръ два мѣсеци, когато се избере новъ Пост. Комитетъ, и само въ онния случаи да поиска неговото мнѣние когато работата не търпи отлагание. И тъй Пост. Комитетъ, ако сѫществува до новитѣ избори и до свикването на представителитѣ, не представлява никакви опасения за правителството, само може да му прави шикани, отъ които едно правителство което има любовьта на страната не трѣбва да се бои, отъ друга страна напротивъ имаме причини за сериозни опасения въ случай, че страната се лиши 2—3 мѣсеца отъ Пост. Комитетъ, защото първо се спира правилний вървежъ на правителственната машина и второ че много пѫти сѫществуването на Пост. Комитетъ може да ни спаси отъ много опасности. Азъ права даже това предположение, най-хубаво за онния които сѫ на мнѣние, че Пост. Комитетъ трѣбва да се растури. Правителството знае, че има съчувствието на страната и направи избори които ако не бѫдатъ за него, не ще бѫдатъ поне противъ него. И въ такъвъ случай растурянието на Пост. Комитетъ е една опастность. Защо? защото това правителство именно, облегнато на тая вѣра, че новитѣ избрани депутати не ще бѫдатъ противъ него, може да направи въ тия два мѣсеца много работи, ако и не вредни и маловажни, но въ които се е изисквало съгласието на Пост. Комитетъ, като казва: ще дойде ново Обл. Събрание и новъ Пост. Комитетъ които ще приематъ тия работи и нѣма да кажатъ нищо. Обл. Събрание не трѣбва да приклони вратъ предъ тия работи. Не трѣбва да се допусне въ една добрѣ организирана държава и най-малко нарушение на законитѣ, защото тамъ дѣто се допуща малко може се допусне и много.

Като областни представители не трѣбва да желаемъ да дохожда такъвъ моментъ, когато ще сме принудени да замижимъ, да пропустнемъ нѣкой произволъ, или безаконие, ако и да сѫ малки.

Едно нѣщо има, което много пречи, за жалость, на много людие, които сѫ пакъ горѣщи привърженици на свободнитѣ начала и представителнитѣ учреждения, да гледатъ на тоя въпросъ тъй както би трѣбвало да се глѣда; мнозина, като мислятъ за тоя въпросъ, глѣдатъ на личний съставъ на Пост. Комитетъ и казватъ: „какво искатъ тѣзи хора, които се намирахѫ въ Пост. Комитетъ и защо трѣбваше да ги търпимъ да стоятъ тамъ два мѣсяци.“ — Ако говоримъ тъй, това ще каже, че глѣдаме на въпросътъ отъ най-тѣсната му страна. Ако онѣзи хора, които съставляваха Постоянний Комитетъ, не сѫ такива, които да заслужватъ публичното уважение, или уважението на онния, които държатъ въ рѫцѣтѣ си публичното мнѣние чрѣзъ печатътъ или властьта, то утрѣ Пост. Комитетъ ще има такъвъ съставъ, който заслужва общото уважение, и това което става днесь съ едни, защо били лоши и не трѣбвало било да се търпятъ по-нататъкъ въ Пост. Комитетъ ще се случи утрѣ съ други, колкото и да били тѣ добри за Пост. Комитетъ. Колкото и членоветѣ на Комитета да не заслужватъ уважение, нетрѣбва ни една минута да забравяме, че тѣ сѫ членове на Пост. Комитетъ и че представляватъ въ себе си онова хубаво начало, което ни дава възможность да бѫдемъ тукъ и да говоримъ за работи-

тѣ на областьта, именно представителното начало въ нашата область. Които и да сж тѣ, когато представляватъ това начало, при тѣхъ трѣбва ний да свалимe шапка и да уважаваме началото, което олицетворяватъ.

Това се забѣлѣжва на всѣкждѣ гдѣто сж ставали преврати. Преврати именно стават тогава, когато представителното тѣло престанва да се радва на уважение въ публичното мнѣние. Единъ държавенъ глава, който иска да насили правдинитѣ на една конституционна държава, не трѣбва освѣнъ да чака щото оние, които представляватъ конституционнитѣ начала, да достигнатъ да загубятъ уважението на страната; тогава може да стане превратъ. Не искамъ да кажа, че е станалъ превратъ, нъ чини ми се, че много души щѣхж да бждатъ на противно мнѣние относително распущанието на Пост. Комитетъ, ако да не гледахж личноститѣ. Това доказва само едно, че трѣбва да се избиратъ за представители такива хора, които могжтъ достойно да представляватъ интереситѣ на страната и да избѣгватъ отъ дѣйствия, чрѣзъ които би загубили уважението на публичното мнѣние. Паднатъ ли въ общото уважение, то единъ день ще послѣдва насилие на правдинитѣ на страната. Това доказва, че когато избираме Пост. Комитетъ, трѣбва да внимаваме да избираме хора достойни за уважение.

Може при разискването на тоя въпросъ да се влѣзе въ голѣми подробности и да се развие предметътъ много обширно. Скърбя, че като взехъ думата, — не бѣхъ въ състояние да освѣтлж така тоя въпросъ, — щото да могжтъ Г. Г. народнитѣ представители да се убѣдятъ и изкажатъ мнѣние съгласно съ основний законъ на Областьта и съ интереситѣ ѝ — и съ тая скърбь, Г-да, оставамъ думата.

Ив. Ст. Гешовъ: Като искамъ думата г-да, то азъ не ща да се впущамъ въ разискването на въпроса, защото право да си кажа, нито съмъ го очаквалъ да излѣзе толкозъ скоро, нито пакъ съмъ ималъ врѣме отъ вчера да се занимая съ него, за да можа да изложа взглядоветѣ си относително тоя въпросъ, който не отказвамъ че е много интересенъ, както и г. Величковъ му отдава надлѣжната важность. (Гласове: по-високо). Именно за това че не се усѣщамъ въ положение да се впустна въ разискването на тоя въпросъ и понеже мисля, че много отъ почит. ми събратия сж въ сжщото положение, защото не сж имали врѣме отъ вчера насамъ да се приготвятъ и да изучатъ въпроса; за туй поискахъ думата за да направа едно предложение, въ отжтствие на друго, именно за отлагането на въпроса.

Азъ не зная, какъ тъй вчера неожидано се сезирахме отъ г. Величкова съ тоя труденъ въпросъ; и види се, че по тая причина никому отъ насъ не дойде на ума, поне да направимъ съ туй предложение, това което правимъ съ всѣки въпросъ макаръ би той отъ по малка важность отъ колкото този. Даже вчера имахме случайтъ да се произнесемъ за единъ въпросъ, именно въпросъ отъ много по-малка важность, отъ колкото е настоящийтъ, и ние рѣшихме, да се отправи на надлѣжната комисия, която да го изучи и послѣ да дойде въ Събранието съ заключенията на комисията, така щото слѣдъ като имаме предъ насъ нейното мнѣние, да се произнесемъ. Омаяни отъ предложението на г. Величкова и слисани отъ други занятия, ние изведнажъ приехме предложението на г. Величкова и днесъ глѣдаме, че г. Величковъ се впуща въ дълги и широки разисквания. Ако имаме нѣкой въпросъ, който по-напредъ отъ комисията трѣбваше да се разглѣда, мисля, че тоя е единственний въпросъ. Слѣдователно азъ съмъ на мнѣние, че г. Величковъ напраздно си е далъ труда да отиде толкова далечъ въ разискването на въпроса. За туй азъ се съзнавамъ, че не съмъ готовъ да влѣза въ разискване на въпроса и вѣрвамъ,

че и моитѣ събратия ще се възползуватъ отъ моето предложение, съ което поискахъ отлагането на въпроса, не само защото не съмъ готовъ, но и за туй че трѣбва да разрѣшимъ единъ предварителенъ въпросъ, който споредъ мене е много по-важенъ. Въпроса е, да ли е полѣзно и практическо Обл. Събрание да се коснува до тоя въпросъ и да го разрѣшава. Г. Величковъ каза, че по поводъ и по случай на извѣстни нѣкои произшествия въ най-близкото минало врѣме, Обл. Събрание трѣбвало да се занимае съ тоя принципаленъ въпросъ и като върховно законодателно тѣло въ Областьта да издаде свойтъ вердиктъ, въ който да каже, че растурянието на Обл. Събрание води или не съ себе си растурянието и на Пост. Комитетъ. Но азъ въ моята мисль, въ моитѣ размишления върху тоя въпросъ исповѣдвамъ съ най-чисто сърдце, че имамъ причина и съображения, които не сж ме още убѣдили, да ли трѣбва Обл. Събрание да разрѣшава тоя въпросъ или не. Защото въпросътъ е толкова деликатенъ и чувствителенъ, толкова политически въпросъ и отъ толкова високъ народенъ интересъ, щото преди всичко трѣбва да имаме вѣра въ своята мисль да не би да сбъркаме, ако рѣшимъ въпросътъ въ тая или оная смисль. Азъ не настоявамъ, че трѣбва да се рѣши въ тая или оная смисль. Преди всичко стои предъ мене въпроса: трѣбва ли въобще да се разрѣши? И за това азъ ще окажа на сжществующитѣ причини. Никой не знае бждящето и никой неможе да види предъ себѣ си, какво може да стане слѣдъ година или 2 – 3. Можатъ да дойдатъ обстоятелства независящи отъ никого, нито отъ правителството, нито отъ г. Величкова, нито отъ мене, които да докаратъ работитѣ до такова положение, щото разрѣшението въпросътъ въ една смисль да бжде въ тия обстоятелства вредително за народнитѣ интереси и даже въ противно на горната смисль да бжде пакъ вредително за народнитѣ интереси на нашата Область. Да предположимъ, че народнитѣ представители, които заслужено или не, незная, но се радватъ сега отъ народното довѣрие, което трѣбва всички да желаемъ и да се стараемъ да го оправдаемъ, че ние добритѣ сегашни представители, слѣдъ нѣкоя година послѣдваме жалкия примѣръ на нашитѣ предшественници и се развратимъ да такава стѣпень, щото да надминемъ политический развратъ на нашитѣ предшественници; сиречь да дойдемъ до такъва стѣпень на политическо разложение, щото страната да бактише отъ насъ толкова както и отъ нашитѣ предшественици; и да предположимъ, че Обл. Събрание рѣши сега, че растурянието на Събранието не води слѣдъ себѣ си и растурянието на Пост. Комитетъ, че напримѣръ слѣдъ 4-5 год. по нѣкои съображения Генер. Губернатора се рѣши да разпустне Събранието, а насъ за сега добри, а послѣ може би компромитирани и деморализирани депутати да ни държи въ Пост. Комитетъ, то азъ не вѣрвамъ че страната ще да се развълнува за насъ и ще поиска отъ Генер. Губернатора удовлетворение, за докачението, което послѣдний прави на народното представителство. Нѣма да го поиска за това, защото не поиска и за миналото. Г. Величковъ ни каза, че общественното мнѣние много се било развълнувало по случай на растурянието на Пост. Комитетъ. Никакъ не се е развълнувало; може да е криво, може да е право распущанието, но това отказвамъ че общественното мнѣние много било развълнувано. Не, никакъ не. То никакъ не е щело да знае за Пост. Комитетъ. Отъ вѣстницитѣ два се произнесоха въ полза на растурянието на Комитета, единъ *противъ* растурянието и четвьртий не се произнесе нито *за*, нито *противъ*. Това бѣше всичко. И увѣрявамъ ви, че, ако слѣдъ нѣкоя година се яви пакъ нуждата да се растури Събранието и ако съставътъ на Пост. Комитетъ е такъвъ какъвто бѣше при сегашното растуряние, никой нѣма да се вълнува отъ неговото растуряние. Но да положимъ, че ония които слѣдъ насъ ще дойдатъ ще бждатъ толкова

добри патриоти и благоразумни, толкова честни и родолюбиви, щото на мѣсто да се увлечатъ въ грѣшкитѣ на своитѣ предшественници, намѣсто да направатъ грѣшки върху грѣшки, да запазатъ цѣлокупно и цѣломудренно онова довѣрие, което имъ е дадено отъ страна на народа; да положимъ, че тѣ съставляватъ Пост. Комитетъ. Прекрасно. Дойде единъ Генер. Губернаторъ или тоя сегашний, който по произволъ, кефъ или други съображения растури Събранието и съ това и Пост. Комитетъ. Какво ще прави страната, незная. Но да положимъ, че не го растури до свикването Обл. Събрание, ако сега да рѣшимъ че не трѣбва да се растурва. Тоя Генер. Губернаторъ, който нѣма при сърдце доброто на страната, който иска да произволствува и да се облѣга не на сърдцето на народа, но на външни сили, които му даватъ власть въ Източна Румелия, тоя Генер. Губернаторъ, който иска да произволствува, малко го е грижа отъ гаранциитѣ, които ние съзираме въ Пост. Комитетъ. За него малко стойность може да иматъ правата на населението, когато той е рѣшенъ да прави произволи или преврати; той и малко ще да знае за това, което ние постановляваме. Какво ще стане послѣ това, то е другъ въпросъ. Но до дѣто има тая власть, на основание на която произволствува и до дѣто има въ сърдцето си тия произволи, съ които иска да властвува, азъ вѣрвамъ, че нѣма никакви гаранции, съ които бихме могли да обуздаемъ тия произволни настроения. А впрочемъ нека не отиваме въ бѫдщето, но да глѣдаме най-пресното минало. Било е врѣме, когато Пост. Комитетъ имаше извѣстенъ авторитетъ въ страната. Това бѣше въ първитѣ 2 или 3 год. отъ сѫществуването на страната. Тогава, когато очитѣ на цѣлото население, когато цѣлата страна глѣдаше на тоя П. Комитетъ като на едно народно представително тѣло, въ което се олицетворяваха всичкитѣ надѣжди, интереси и стрѣмления на народа; тогава дѣйствително можеше да се каже, че Пост. Комитетъ бѣше на височината на своето положение. Но отъ послѣ какво стана? Работи, които можаха да се характеризатъ за произволни, работи които можаха да се окачествуватъ за незаконни, които можаха да се назоватъ закононарушения, всички тия работи се извършиха не само отъ Генер. Губернаторъ, но и отъ самийтъ Пост. Комитетъ, който споредъ г. Величкова служи за гаранция на правата на тая Область. Щомъ Пост. Комитетъ удари своя печатъ на тия закононарушения, тогава падна отъ очитѣ на населението и никой вече не щеше да знае за него, нито населението, нито правителството. Правителството правеше всичко, което му бѣше по волята, а населението нито искаше даже да знае за Пост. Комитетъ. То (населението) знаеше, че въ разстояние на три години Пост. Комитетъ не е направилъ нищо отъ това, което то ожидаваше отъ него, а е извършилъ работи противни на здравий разумъ и на постановленията на Обл. Събрание. Думата ми е при всички тия забѣлѣжки, които зимамъ смѣлостьта да укажа, думата ми е че тоя въпросъ колкото и принципаленъ и да бѫде, колкото политически характеръ да има, колкото да носи единъ *кашетъ* на чистъ народенъ въпросъ, не може да не приема, че тоя въпросъ има тѣсни свързки съ много други съображения, които безъ да се зематъ въ внимание неможе да се рѣши въ такава или онакава смисль, защото може да дойде единъ день, когато да ни кажатъ, че вие сгрѣшихте когато рѣшихте въпроса, тъй или инакъ. Въпросътъ не само че е свързанъ съ миналото, но и съ бѫдщето и има голѣма връзка и съ личности. Г. Величковъ каза, че не трѣбва да се глѣда на лицата; обаче, споредъ мене като нѣмамъ обичай да глѣдамъ отъ идеална точка зрѣние, но отъ практическа, тъй като тоя грѣшенъ свѣтъ е пѣленъ съ престѫпления, грѣхове и искушения, като глѣдамъ на тия работи отъ практическа точка зрѣние, споредъ моето дълбоко убѣждение тоя въпросъ е тѣсно свързанъ съ въпро-

си отъ нѣколко естества и най-много съ въпроса за лицата, които съставляваха Пост. Комитетъ. Дайте въ Пост. Комитетъ лица, които да заслужватъ довѣрието на Обл. Събрание и които да не злоупотрѣбляватъ съ мандата си, като пазатъ авторитетътъ и престижътъ на това законодателно тѣло, като глѣдатъ съ присърдце доброто и интереситѣ на страната и всѣкога да се грижатъ за подобрението и преуспѣването ѝ; дайте на Пост. Комитетъ такива лица и вий бѫдете увѣрени, че никога народа нѣма да дигне довѣрието си отъ тия лица, които съставляватъ Пост. Комитетъ. Ако тѣ не се уклѣкатъ въ погрѣшкитѣ на своитѣ предшественници, ако не злоупотрѣбляватъ съ мандата си, то азъ съмъ увѣренъ, че никой Генер. Губернаторъ не би ималъ смѣлостьта да покжтне нито Пост. Комитетъ, нито Обл. Събрание, защото ще знае, че задъ тоя Пост. Комитетъ и Обл. Събрание има цѣлъ народъ, който ще въстане противъ него и ще каже: стой, какво правишъ? (Ржкоплѣскание.) Именно за това, понеже въпроса е свързанъ съ много деликатности и е въпросъ отъ разнообразно естество обиколенъ отъ много съображения, които така нагледно неможатъ да се изкажатъ; но които вѣрвамъ, че се чувствуватъ отъ всички васъ, като относящи се до вашитѣ дѣйствия; за това земахъ думата да кажа, да не бързаме съ рѣшението на въпроса. Ако обичате да го отложимъ, ако обичате да го разискваме другъ пжть, но преди всичко моля ви, да не бързаме. Защото въпроса не е тъй както го положи г. Величковъ: да се рѣши въ тая или въ оная смисль, а е споредъ менъ, да ли трѣбва да се разрѣшава отъ Обл. Събрание. Споредъ моето мнѣние за сега мисля, че Обл. Събрание добрѣ ще направи, да поразмисли върху него, да го поразиска и тогава да дойде до заключение, какво рѣшение да земе. Ако би да побързаше Обл. Събрание съ рѣшение върху тоя въпросъ може въ бѫдще да ни се представятъ такива мжчнотии, за които послѣ да се каемъ. За това моля почит. ми събратия, да се съгласатъ съ мене, да се отложи рѣшението на тоя въпросъ за друго нѣкое засѣдание.

Д. Юруковъ: Въпросътъ, който подигна г. Величковъ, да ли разтурянието на Обл. Събрание води къмъ себе си и разтурянието на Пост. Комитетъ, е въпросъ важенъ.

Г-да Величковъ и Гешовъ изказаха своитѣ лични съображения, които трѣбва да се имать предъ видъ при рѣшението на въпроса, както и влиянието, което има Пост. Комитетъ. Мисля, че за да може да рѣшимъ въпросътъ както трѣбва, не трѣбва да се водимъ отъ лични съображения, какъвъ билъ съставътъ на Пост. Комитетъ или какъвъ можелъ да бѫде. Наистина, че личний съставъ на Пост. Комитетъ може да влияе въ едно отношение повече, а въ друго по-малко. Ний никога неможемъ да изразимъ юридически значението на тоя Комитетъ и да му дадемъ повече или по-малко право.

Следователно ний трѣбва да глѣдаме въпроса отъ практическа точка зрѣние, както г. Гешовъ го нарече. Юридически ако се погледне, Пост. Комитетъ не трѣбва да сжществува щомъ се развали камарата. А ако погледнемъ на Орг. Уставъ, никъдѣ неможемъ да намѣримъ рѣшението на тоя въпросъ. Сжщото и въ протоколитѣ на Европейската Комисия неможемъ да намѣримъ нищо за това, даже може да се срѣщнатъ въ тѣхъ и такива противоречия, щото ще се намѣримъ въ трудно положение да рѣшимъ въпроса въ положителна или отрицателна смисль. Нито по аналогия, ако се зематъ за аналогия окржжнитѣ комисии неможе да се рѣши; ние напр. ще намѣримъ, че въ Франция въпросътъ е рѣшенъ така: разтурянието на Глав. Съвѣтъ влече слѣдъ себе си и разтурянието на окржжнитѣ комисии, Следователно по тая аналогия разтурянието на Обл. Събрание влече и разтурянието на Пост. Комитетъ. Но има и противъ това да се каже много. Да ли Обл. Събрание и Пост. Комитетъ сж това, което сж окржж. комисии и Глав. Съвѣти, неможе положително да се

каже. Привождатъ примѣръ отъ Австрийскитѣ диети който е доста основателенъ примѣръ, щото човѣкъ дѣйствително би се поколебаялъ. Но това пакъ неможе да се приспособи у насъ, защото атрибутитѣ имъ сж различни, отъ тия на Пост. Комитетъ. И никждѣ въ разискванията на Европейската Комисия неможе да намѣримъ, да ли тѣ сж еднакви. За това при такова едно положение като неможе да се намѣри аналогия, естественъ въпросъ е, че Пост. Комитетъ е нѣщо ново за насъ, за цѣлий свѣтъ за цѣлата область и никждѣ такова учрѣждение нѣма. Слѣдователно урѣждането на Пост. Комитетъ, като законодателно тѣло е въпросъ новъ въ свѣта. Тукъ не трѣбва да разглѣдаме въпросътъ, какъ се рѣшава въ Франция или Австрия, но трѣбва да се земе отъ чиста точка зрѣние както си е у насъ. Сега да рѣшимъ, че Пост. Комитетъ сжществува подиръ разгурянието на камарата; то до такова положително мнѣние отъ практическата точка зрѣние не сме дошли. А ако рѣшимъ, че той нетрѣба да сжществува до минутата на отварянието на Обл. Събрание, послѣ може да станемъ пишманъ за това. Азъ именно за туй мисля, че нетрѣбва да се рѣшава тоя въпросъ или да се праща на комисия. Но да остане висящъ и то до тогава, когато разискването му се види за нуждно и тогава да се земе едно рѣшение. Сега нѣмаме никакви опасения, за каквито мисли г. Величковъ. Трѣбва да знаемъ, че въ нашата область какъвто и да билъ Генер. Губернаторъ, каквото и да било правителство, трѣбва да знаемъ, че има народъ, който въ даденъ случай може да каже на Генер. Губернатора, че това и това неможе да прави. Не трѣбва да глѣдаме какво става другадѣ въ Франция или въ Австрия, които сж голѣми държави. Нашата държава е малка една автономна область; всички ний се намираме подъ опекунството на Султана и опекунството на великитѣ сили. Нито Гл. Управ. оставятъ да дѣйствува както иска, нито пакъ насъ. Ний ако искаме да преминемъ въ нѣщо наший кржгъ било Глав. Управ., било силитѣ ще ни кажатъ: стойте! Слѣдователно не трѣбва да се страхуваме за тия работи толкова много и понеже въпроса е свършенъ не трѣбва да земаме рѣшение. Инакъ ще повредимъ по-много отъ колкото предполагаме съ тоя страхъ. Затова да остане въпросътъ висящъ и да минемъ на днев. редъ. (Гласове: изчерпанъ е въпросътъ. Нѣма предложение, да минемъ на дневний рѣдъ.)

Предсѣд.: Г. Юруковъ предлага, да се мине на днев. редъ. Подкрѣпя ли се това предложение? (Подкрѣпя се.) Моля които сж за него да станатъ прави. (Приема се).

Давамъ 10 минути отпускъ.

(Послѣ отпускъ).

Предсѣд.: Г-да докладчицитѣ на комисиитѣ моля да четатъ доклади, ако ги има.

Докл. Д-ръ Янколовъ: (чете)

Комисията по Общитѣ Сгради и пр. биде сезирана съ законопроекта за филоксерата и слѣдъ обсжданието на тоя законопроектъ, дойде до заключение, че трѣба да се направятъ въ него слѣдующитѣ измѣнения:

Чл. 1 си остава както си е, слѣдъ като се заличаватъ въ него думитѣ „цѣлата область“ и се впишатъ — думитѣ „лозови“ преди думата „прьчки“ и думата „прѣсно“ преди думата „гроздіе“;

Въ чл. 2 се изличава думама „изнасяние“ и си остава сжщий;

Въ чл. 3 се изличаватъ думитѣ а „и изнасянието отъ нея“; сжщо и думитѣ „и съ съгласното мнѣние на специалната комисия за филоксерата или постоянното ѝ отдѣление“;

Въ чл. 4 израженіето „да сиркулиратъ изъ Областъта“ се замѣнява съ израженіето: „да се разносатъ изъ Областъта“.

Бѣлѣжката къмъ чл. 4-ий се заличава.

Чл. 5 си остава сѫщий съ измѣнение на срокътъ на затворътъ: на мѣсто отъ 3—6 мѣсеца комисията предлага отъ 1—3 мѣсеца.

Въ глава II комисията оставя заглавието така: „За Централната Специална Комисия за филоксерата".

Чл. 6 се измѣнява така: При първо констатиране на сѫществуването на филоксерата въ Областьта или въ съсѣднитѣ ней страни, Дирекцията на Земледѣлието и пр., учрѣждава една Централна Специална Комисия за филоксерата, съ колкото клонове стане нужда въ Областьта, на която ще се възложи грижата за мѣркитѣ противъ болѣстьта.

Устройството и фонксионирането на тая комисия ще се урѣди съ единъ Публично-Административенъ Правилникъ.

Членове: 7-й, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18 и 19 се уничтожаватъ, тъй като тѣхното съдържание се отнася къмъ устрояването на комиситѣ за филоксерата, за което комисията предвижда особенъ Публично-Административенъ Правилникъ въ чл. 6.

Въ глава III заглавието остава така: „Истрѣбителни мѣрки противъ филоксерата".

Чл. 20 става 7-й и думата въ него „горливи" се замѣнява съ думата „запалителни", изражението „Специалната комисия" се замѣнява съ изражението „Централната Специална Комисия" и думитѣ „или постоянното ѝ отдѣление" се заличаватъ.

Въ чл. 21-ий който става 8-ий изражението „отъ сто метра широчина" се замѣнява съ изражението „отъ достатъчно пространство спорѣдъ опредѣлението на Специялната Централна Комисия".

Чл. 22 (чл. 9-ий) се замѣнява отъ слѣдующий: „Мѣркитѣ за лѣкуване на заразенитѣ отъ филоксерата лозя се опредѣлятъ и предписватъ отъ Централната Специална Комисия."

Членоветѣ: 23, 24, 25 и 26 се уничтожаватъ.

Въ чл. 27-й който става 10-й изражението „Специялната Комисия„ се измѣнява съ изражението „Централната Специална Комисия" и думитѣ „или на специялнито ѝ отдѣление".

Въ Глава IV заглавието остава така: „Задължения на частнитѣ лица и на административнитѣ власти".

Чл. 28 (11) се измѣнява тъй: Щомъ нѣкой забѣлѣжи въ лозето си или въ лозето на другиго, че се е появило нѣкакво невирение, или други нѣкои съмнителни знакове, длъженъ е най-късно въ три дни да съобщи това на кмета на общината си, инакъ той се глобява отъ кмета съ 50 гроша златни за въ полза на общината.

Чл. 29 (12) си остава безъ измѣнение.

Въ чл. 30 (13) алинея 1-ва се замѣнява съ слѣдующата: „Префекта отъ своя страна съобщава доношенията на околийскитѣ началници на мѣстната комисия, ако има такъва, както и на Централната Специална комисия за филоксерата".

Членове 31-й, 32, и 33 се уничтожаватъ.

Въ чл. 34 (14) чл. 20 се замѣнява съ чл. 7-й.

Чл. 35 (15) се приема и членоветѣ 39—40 се замѣняватъ съ чл. 19—20.

Чл. 36-й (16) остава безъ изменение и помѣнатий въ него членъ 22 се замѣнява съ чл. 9.

Глава V-та обезщетенията:

Чл. 37 (17) си остава съ замѣнението на чл. 20 съ чл. 7-й.

Чл. 38 (18) се приема слѣдъ като се заличатъ думитѣ „прямо съсѣднитѣ.“

Чл. 39 (19) си остава като се замѣнятъ думитѣ „окржжний Комитетъ за филлоксерата“ съ — „предвиденитѣ въ чл. 6-й комисии“.

Чл. 40 (20) остава съ заличаванието на думитѣ „прямо съсѣдний“ и съ замѣната чл. 37—38 съ 17—18; алинеята на тоя членъ се уничтожава.

Чл. 41 (21) се измѣнява така: Отъ опредѣленитѣ обезщетения се дава тритѣ четвьртини отъ Областний и едната четвьртина отъ окржжний бюджетъ.

Въ чл. 42 (22) на мѣсто думата „окржга“ се туря думата „и окржзитѣ“, думата „и общината“ се заличава.

Глава VI послѣдни распорѣждания.

Чл. 43 (23) си остава безъ измѣнение.

Въ чл. 44 (24) думитѣ „въ особна комисия“ се заличаватъ; къмъ думата “специална“ се притуря думата „централна“; изражението „и на окржжнитѣ комитети“ се замѣнява съ — „и нейнитѣ клонове.“

Чл. 45 (25) си остава безъ измѣнение.

Подписали: Предсѣдатель: *Г. Консоловъ*
Секретарь: *П. Наботковъ*

Членове: *Д-ръ Янколовъ*, *А. Гюлюшъ Гюрданъ*, *Георги Петракоглу*, *Т. Х. Кювлиевъ*.

Предсѣд.: Споредъ Вжтр. Правилникъ почит. Събрание може да влѣзе сега въ второто разискване на законопроекта. Желае ли Събранието сега да влѣзе? (Гласове: за идущето засѣдание.) Тогава остава за идущето засѣдание. Днев. редъ се изчерпа. Желае ли нѣкой да направи нѣкое запитване?

Д-ръ Янколовъ: Заедно съ законопроета за филоксерата, азъ ще помоля почит. Събрание, да приеме да се поговори и за другъ родъ филлоксери, именно ще помоля Обл. Събрание, да приеме това мое запитване: какво е направило почит. Правителство, или какво мисли да направи за отмахнованието на налозитѣ, които се налагатъ на спиртовнитѣ наши произвѣдения при прѣнасянието имъ чрѣзъ скелитѣ на империята — Деде-Агачь и пр.?

Предсѣд.: Желае ли почит. Събрание. да се постави на днев. редъ това запитване? (Желае)

Моля г. Д-ра Янколова да го даде писменно.

Днев. редъ се нарежда така:

1-во Разискване на законопроекта за филлоксерата;

2-ро Прочитание рапорти отъ специалнитѣ комисии и

3-то Запитване на г. Д-ра Янколова.

Има ли нѣкой да направи предложение за днев. редъ? (Нѣма) Тогава затварямъ засѣданието. Идущето засѣдание ще бѫде утрѣ въ опредѣлений часъ.

(Край въ $4^1/_2$ часа слѣдъ пладнѣ)

Предсѣдатель: **Д-ръ Г. Хакановъ**

Подпредсѣдатели: **Д. Юруковъ**, **Д-ръ Янколовъ**

Секретари: **Костовъ**, **Стоиловъ**

Началникъ на стенографическото бюро: **А. Безеншекъ**.